

vydané v Rakousku, podle kterých žalobce placení v Kč zajisté požadovati by nemohl. Vládní nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n. netřeba pro rozhodnutí tohoto sporu v úvahu bráti, protože, je-li splniště v Mor. Ostravě, bude nutno platiti v tuzemsku v Kč a, je-li splniště ve Vídni, nebude možno žalobní prosbě vyhověti.

Čís. 4212.

Náhradu škody za zničenou věc dlužno vyměřiti podle obecné ceny věci v době, kdy nastala škoda, i když do vynesení rozsudku cena věci stoupla nebo poklesla.

(Rozh. ze dne 1. října 1924, Rv II 418/24.)

V srpnu 1920 zahynuly, nakazivše se od koně žalovaného, dva žalobcovi koně. Žalobě o náhradu škody 39.000 Kč vyhověl procesní soud první stolice rozsudkem ze dne 30. listopadu 1923 potud, že přiznal žalobci 17.000 Kč, vzav za základ nynější cenu uhynulých koní. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany a odvětil k odvolání žalobcovu v důvodech: Jest sice pravda, že podle Šu 1332 obč. zák. dlužno vzíti za základ náhrady obecnou cenu, kterou měla věc v době poškození. Avšak podle ducha zákona dlužno míti za to, že zákon měl na mysli případy, v nichž má býti nárok na náhradu škody uhrazen ihned po nastalé škodě, nebo v nichž se poškozený z naléhavé potřeby v té době sám hojil náhradní koupí nebo pod. V těch případech zajisté jest spravedливо, přisouditi mu cenu, v té době obvyklou. Zákon nechce, by se poškozený obohatil na úkor toho, kdo škodu zavinil pouhou neopatrností. Proto nebude poškozený moci na příklad požadovati vyšší cenu, kterou měla věc nová před opotřebením, nýbrž smí požadovati pouze tolik, aby mohlo u něho nastati uvedení v předešlý stav, t. j. alespoň náhradní plnění in natura, aby si totiž mohl opatřiti z náhrady věc stejné hodnoty, jakou měla věc poškozená. Tuto zásadu dlužno zachovati i v tomto případě. Žalobci může býti přisouzeno jenom tolik, aby si mohl opatřiti dva koně přibližně stejných vlastností, jaké měli koně poražení. Kdyby mu dnes bylo přisouzeno více, byl by obohacen; za 39.000 Kč mohl by si nyní poříditi čtyři koně, takže by byl na úkor žalovaného obohacen, což však zákon jistě nezamýšlel.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalobcovu potud, že mu přiznal 27.000 Kč.

Důvody:

Důvodnou jest výtku, že odvolací soud posoudil věc po právní stránce mylně, vycházeje z názoru, že náhradu za poškozenou věc sluší dáti dle obecné ceny v době rozsudku a nikoli dle obecné ceny v době, kdy nastala škoda, když cena věci klesla. To odporuje jak znění zákona, tak i účelu ustanovení Šu 1332 obč. zák. Není správným názor odvolacího soudu, že zaplacením vyšší ceny, jakou věc měla v době poškození, ale jaké již nemá v době rozsudku, byl by poškozený obohacen. Bylo by tomu tak jen v tom případě, kdyby poškozený si neopatřil

ihned v době nastalé škody náhradu za uhynulé koně, zákon mu nedával práva, žádati tuto náhradu ihned a kdyby nechal peníze, jako náhradu placené, které mu byly hned vyplaceny, ležeti, až cena jejich stoupne. Ale zákon nepočítá se změnou ceny peněz, přisuzuje náhradu podle obecné ceny v čase poškození, což děje se zcela v souhlasu se zásadou Šu 1323 obč. zák., aby vyrovnán byl majetkový stav poškozeného právě dle doby nastalé škody, by si poškozený mohl náhradu opatřiti hned, nemusil na ni čekat. Proto právě změny v ceně věci nebo obráceně změny v ceně peněz nemají býti v neprospěch škůdce, ale také ne v jeho prospěch. Prodlením se splacením náhrady nesmí se dostati škůdci výhody, aby mohl platiti méně a měl tak podnět, zadržovati placení náhrady, až při klesající tendenci cen cena poškozené věci poklesne. Škůdce nesmí svého prodlení ve svůj prospěch využít tím, že prodlením zabráni poškozenému, aby opatřil si náhradu včas za cenu vyšší. Že škůdce bude v důsledku zásady Šu 1332 obč. zák. při stoupající hodnotě peněz platiti snad měnou hodnotnější, zavinil právě sám svým prodlením a proto by nebylo spravedlivé, aby ze svého prodlení těžil. Dovolání žalobcovo je proto odůvodněno, slušelo mu přisouditi za uplynulé koně náhradu dle ceny v době poškození v obnosu 28.000 Kč, po srážce útržku za maso per 1000 Kč, tedy 27.000 Kč.

Čís. 4213.

I když nemanželský otec, vyrovnáv se s poručenstvím dítěte, složil pro ně odbytné jednou pro vždy, lze nedostávající se nutnou výživu od něho požadovati, ale teprve po vyčerpání odbytného.

Přistoupili-li nemanželská matka, po případě její rodiče, ke smíru o odbytném, nedostává se nutná výživa dítěti teprve, když ani z odbytného, ani matkou, po případě jejími rodiči nemůže býti uhrazena.

Z důvodu změny poměrů může býti další plnění otcovských povinností vymáháno, i když odbytné ještě není vyčerpáno.

(Plenární usnesení ze dne 7. října 1924, čís. pres. 299/24.)

Následkem převratu v ceně peněz a hodnotách majetkových, množí se případy, kdy poručníci nemanželských dětí, pro které bylo složeno odbytné jednou pro vždy, vystupují proti nemanželským otcům s dalšími nároky na placení výživného. V praxi Nejvyššího soudu byla různým způsobem řešena otázka, jaký vliv má na přiznání takových nároků okolnost, že odbytné bylo složeno a není ještě vyčerpáno. Tak nebyl přiznán dítěti nárok na placení výživného, poněvadž odbytné jest ještě nedotčeno (R I 115/24), neb poněvadž není dosud vyčerpáno (R I 548/21, R I 1553/21, R I 397/22, R I 797/22, R II 525/22, R I 444/23, R II 289/23), byl však bez ohledu na odbytné nárok přiznán, jelikož nastala v majetkových poměrech nemanželského otce podstatná změna (Rv II 233/22), poněvadž se zhoršily drahotní poměry (R I 1544/21, R I 916/23), odbytné se znehodnotilo poklesem měny (R II 214/23), nebo uložením ve válečných půjčkách (Rv II 316/21), převodem jeho do Rakouska (Rv II 404/23), ježto výnos odbytného již ne-